

ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

วิทวัส อรรถนชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2556

**Problems with the right and freedom of mass media as provided in the
Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550**

WITHAWAT ORRATTANACHAI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ โลงายะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ที่ได้ให้คำแนะนำดีๆ มากมายต่อผู้เขียน เพื่อที่จะนำไปศึกษาและปรับปรุงงานเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผ่านไปได้ด้วยดี รวมทั้งข้อคิดเห็นในประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมาก

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ที่กรุณา รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตันศิริ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชัย เลื่อนจวี ที่กรุณา รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และสละเวลาอันมีค่าของท่านในการชี้แนะให้คำปรึกษาทางวิชาการ และให้ความช่วยเหลือในทางการเขียนวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบของพระคุณ คุณวิรัตน์ และคุณปิยนันท์ อรรถนชัย บิดาและมารดาของผู้เขียน ที่ให้กำเนิดและอบรมเลี้ยงดูผู้เขียนด้วยความรักและความห่วงใยเสมอมา และยังเป็นทั้งแรงผลักดันและกำลังใจผู้เขียนผ่านอุปสรรคมากมายในชีวิตทุกๆ เรื่องไปได้ด้วยดี ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์นคร วัลลิภากร ผู้ที่เป็นรุ่นพี่ของผู้เขียน และเปรียบเสมือนเป็นครูคนหนึ่งของผู้เขียน ที่คอยสั่งสอน ให้คำแนะนำ และเตือนสติผู้เขียนในเรื่องต่างๆ ตลอดมา ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณพรกนก รัตนกฤตยาณี อีกหนึ่งกำลังใจที่ดีของผู้เขียน นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณมิตรแท้ของผู้เขียน ทั้งเพื่อน และรุ่นน้องที่คอยอยู่ช่วยเหลือผู้เขียนมาตลอด

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ หรือผู้ที่สนใจ ผู้เขียนขอขอบพระคุณนี้ให้แก่บุพการี ผู้มีพระคุณทุกท่าน และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้การศึกษาแก่ผู้เขียนตลอดมา ส่วนหากมีข้อผิดพลาดประการใดที่เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

วิทวัส อรรถนชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	7
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2. แนวความคิด ทฤษฎี และหลักการทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน	9
2.1 แนวความคิด ทฤษฎี และหลักการทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ.....	9
2.1.1 แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ	10
2.1.2 กฎหมาย สนธิสัญญา และกติการะหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติ	14
2.2 บทบาทของรัฐเสรีประชาธิปไตย	16
2.2.1 หลักประชาธิปไตย	17
2.2.2 หลักนิติรัฐ	20
2.3 สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ตามหลักการทั่วไป	34
2.4 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ตามหลักการทั่วไป	38
2.5 สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน	40
2.5.1 ความหมายและบทบาทของสื่อมวลชน	41
2.5.2 บทบาทของสื่อมวลชน	42
2.5.3 สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน	44
2.6 หลักในการควบคุมการใช้สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน.....	47
3. การรับรองสิทธิและเสรีภาพและการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนในต่างประเทศ และในประเทศไทย	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.1 การรับรองสิทธิ เสรีภาพ และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนในต่างประเทศ	56
3.1.1 การรับรองสิทธิ เสรีภาพ และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนใน ประเทศสหรัฐอเมริกา	56
3.1.2 การรับรองสิทธิ เสรีภาพ และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน ในประเทศฝรั่งเศส	74
3.1.3 การรับรองสิทธิ เสรีภาพ และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน ในประเทศเยอรมัน	88
3.1.4 การรับรองสิทธิ เสรีภาพ และการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน ในประเทศญี่ปุ่น	92
3.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทย	100
3.2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	100
3.2.2 พระราชบัญญัติจัดการพิมพ์ พ.ศ. 2550	117
3.2.3 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551	119
3.2.4 พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457	122
3.2.5 พระราชกำหนดการบริหารราชการแผ่นดินในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548	127
3.2.6 การควบคุมโดยองค์กรอิสระ	129
3.2.7 การควบคุมสื่อมวลชนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของสื่อมวลชน	133
4. วิเคราะห์ปัญหาในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทย และแนวทาง แก้ไขปัญหา	140
4.1 วิเคราะห์ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา	141
4.1.1 วิเคราะห์ปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกันของพระราชบัญญัติ จัดการพิมพ์ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ ประมวลกฎหมายอาญา	141

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.1.2 วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน	155
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	168
5.1 บทสรุป	168
5.2 ข้อเสนอแนะ	172
บรรณานุกรม	175
ประวัติผู้เขียน	180